

ACCID

Associació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció

NOTA TÈCNICA

**Novembre
2016**

**LA VALORACIÓ
POSTERIOR DEL FONS DE
COMERÇ
EN ELS ESTATS
FINANCERS. Un estudi
introductor¹**

---

¹ Document redactat per Joan-Emili Masferrer i Maestro.

ÍNDIX

La valoració posterior del fons de comerç	2
1.1. L'amortització del fons de comerç o el registre del seu deteriorament. Aspectes introductoris.	3
1.2. L'amortització del fons de comerç o el registre del seu deteriorament en el marc de les Normes Internacionals de Comptabilitat.....	5
1.3. L'amortització del fons de comerç en les normes d'harmonització de la Unió Europea	8
1.4. Consideracions a l'entorn de l'amortització del fons de comerç en les normes comptables espanyoles.....	10
1.5. La modificació del Pla General de Comptabilitat del 2007 ...	13
1.6. Les modificacions relatives a la valoració del fons de comerç.....	15
1.7. Les modificacions relatives a la inclusió d'informació en la memòria	15
1.8. El règim transitori derivat de les noves normes legals i reglamentàries	18

La valoració posterior del fons de comerç en els estats comptables. Un estudi introductori

En aquest *paper* s'analitza l'evolució de la valoració posterior del fons de comerç en les normes internacionals de comptabilitat (NIC/NIIF), en les directives comptables de la Unió Europea i el seu reflex en les normes espanyoles. Els aspectes problemàtics d'aquesta valoració rauen en l'entorn de la determinació de la seva vida útil i consegüentment en la possibilitat de registrar la seva amortització de conformitat amb la seva pauta de consum. Tot això, sense perjudici del registre periòdic, si és el cas, del seu deteriorament. La posició de l'Estat espanyol ha estat diversa d'ençà de la seva adhesió a l'avui denominada Unió Europea. La darrera modificació ha tingut lloc a través de la modificació de l'apartat 4 de l'article 39 del Codi de comerç (a partir d'ara CCom), que implica al seu torn la modificació del PGC 2007², tot això en el marc de la transposició a l'ordenament espanyol de la Directiva 2013/34/UE del Parlament Europeu i del Consell. Aquesta directiva,³ manté la qualificació del fons de comerç com un actiu susceptible de ser amortitzat de forma sistemàtica al llarg de la seva vida útil, malgrat que difereixin en la presumpció de la seva durada (que ha passat de cinc anys o més, segons criteris de cada Estat membre en la directiva de 1978, a segons la vida útil o, en defecte de la seva determinació, un període d'entre cinc i deu anys, segons criteri de cada Estat membre). L'Estat espanyol, en una solució *sui generis* optà l'any 2007 per considerar el fons de comerç com un intangible de vida útil indefinida i consegüentment no amortitzable, seguint així els pronunciaments NIC/NIIF, però acompanyant aquest criteri de la retenció obligatòria d'una part dels beneficis. El pas d'aquesta solució a un règim d'amortització sistemàtica del fons de comerç, que es deriva de la modificació de l'article 39.4 del CCom, planteja complementàriament una modificació del tractament dels intangibles en el PGC 2007 en tràmit d'aprovació i un règim transitori que faci de palanca o passera entre ambdues concepcions formals.

1.1. L'amortització del fons de comerç o el registre del seu deteriorament. Aspectes introductoris

La valoració inicial del fons de comerç correspon als beneficis econòmics futurs procedents d'actius que no han pogut ser identificats individualment i reconeguts per separat⁴ amb motiu de l'adquisició a títol oneros d'un negoci i es concreta en l'excés del cost de la combinació de negocis respecte als valors raonables dels actius adquirits i dels passius assumits identificables. Ara es tracta d'analitzar la valoració posterior i la seva problemàtica a efectes de la formulació dels comptes anuals o dels estats financers intermedis, és a dir el procés pel qual s'assigna un valor monetari al fons de comerç prèviament adquirit. La valoració posterior ha

---

²En tràmit d'aprovació en el moment de redacció d'aquest *paper*

³La Directiva 2013/34/UE deroga la Directiva 78/660/CEE (Quarta Directiva)

⁴Vegeu la descripció del compte 204 del PGC (2007). Reial Decret 1514/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla General de Comptabilitat, 2007 a http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2007/11/20/pdfs/A00003-00156.pdf [consulta: 9/10/2016]

de gravitar, òbviament, a l'entorn dels principis del preu d'adquisició i del principi de prudència, tot respectant que l'import que en resulti permeti que els comptes anuals o els estats financers intermedis reflecteixin la imatge fidel de l'entitat adquirent⁵. En aplicació del principi de prudència, la valoració posterior del fons de comerç, igual que la d'altres elements de l'actiu, ha de tenir en compte tots els riscos, amb origen en l'exercici o en un altre d'anterior, tan aviat siguin coneguts, fins i tot si només es coneixen entre la data de tancament dels comptes anuals i la data en què aquests comptes es formulin. En termes generals l'aplicació del principi de prudència sobre els elements de l'actiu fix comporta el registre de les amortitzacions i els possibles deterioraments.

Respecte a la pràctica de les amortitzacions sobre el fons de comerç, la teoria i consegüentment les normes comptables no es manifesten de forma unànime. El registre de les amortitzacions requereix la determinació de la vida útil, és a dir, el període durant el qual s'espera que l'actiu generi entrades de fluxos nets de tresoreria (Masferrer i Maestro J., 1998), una qüestió no sempre fàcil d'establir. Per determinats sectors de la doctrina, els actius intangibles es poden agrupar segons si la vida útil que s'estimi sigui definida o indefinida. Segons aquests sectors, la vida útil del fons de comerç és difícil d'estimar i, com a conseqüència, s'hauria de qualificar d'indefinida i, per tant, el fons de comerç no seria susceptible de ser amortitzat, tot això sense perjudici del registre dels possibles deterioraments. Per contra, altres sectors de la doctrina es manifesten partidaris de l'amortització sistemàtica. Els partidaris de l'amortització del fons de comerç reivindiquen la seva posició basant-se en tres raons:

- a) La primera raó parteix de la idea que a mesura que el temps passa el fons de comerç ha de perdre valor com a conseqüència de la presumible disminució dels beneficis econòmics que comporta el seu consum d'ençà de la seva adquisició; atès que el cas contrari, que el fons de comerç no disminueixi de valor a mesura que passa el temps, podria ser conseqüència del fet que el potencial de beneficis que configura el valor inicial estigués essent reemplaçat per un altre potencial diferent de beneficis econòmics, derivat de les millores al fons de comerç aportades per l'empresa. En altres paraules, que s'estigués produint una substitució del fons de comerç adquirit per un altre fons de comerç generat internament, i que les normes comptables en prohibeixen el registre.
- b) La segona rau en el fet que les dificultats per a la determinació de la vida útil del fons de comerç no resulten gaire diferents de les que sorgeixen en altres actius intangibles.
- c) La tercera raó es fonamenta en el fet que la pràctica d'una política d'amortització elimina la volatilitat del compte de resultats, és a dir,

---

⁵No és factible una valoració posterior de conformitat amb el seu valor raonable atès el que disposa l'article 38 bis del CCom. Vegeu el Real Deceto de 22 de agosto de 1885 por el que se publica el Código de Comercio, 1885 a <https://www.boe.es/buscar/pdf/1885/BOE-A-1885-6627-consolidado.pdf> [consulta: 9/10/2016]

estabilitza la pràctica de càrrecs periòdics i sistemàtics enfront dels càrrecs erràtics que representa el registre comptable dels deterioraments.

Aquesta dualitat de posicionaments entre els partidaris d'una amortització sistemàtica complementada amb el registre dels possibles deterioraments enfront dels partidaris de registrar únicament els possibles deterioraments ha conduït a presentar les normes comptables de forma erràtica i en alguns casos divergents en el temps. En els paràgrafs posteriors s'analitza l'evolució d'aquesta qüestió en els pronunciaments de la IASC/IASB, en la legislació comptable de la Unió Europea i en la de l'Estat espanyol.

Abans de concloure aquest apartat cal afegir unes consideracions sobre el mot *indefinit*, la utilització del qual considerem desafortunada. Segons el diccionari de la llengua catalana l'adjectiu *indefinit* s'ha d'entendre en el sentit que no és possible limitar⁶ o fixar la vida útil. Aquesta accepció concorda amb el mot *indeterminat* tal com estableix el diccionari de la llengua espanyola en el seu terme equivalent en castellà⁷. Malgrat aquesta correlació, l'ICAC entén per indefinida la inexistència d'un límit previsible del termini al llarg del qual s'espera que l'actiu generi entrades de fluxos nets d'efectiu⁸, una idea que s'allunya del concepte d'indeterminació per acostar-se al concepte d'il·limitat, és a dir, sense límits⁹, un adjectiu també utilitzat en la Norma de Registre i Valoració 3 del PGC (2007) quan estableix que normalment els terrenys tenen una vida il·limitada i, per tant, no s'amortitzen¹⁰.

1.2. L'amortització del fons de comerç o el registre del seu deteriorament en el marc de les Normes Internacionals de Comptabilitat

Respecte a la pràctica de l'amortització sistemàtica del fons de comerç, la IASC/ISCB ha anat evolucionant, tot passant de la consideració d'amortitzable a la de no amortitzable com a conseqüència de la convergència amb les normes americanes, llevat que l'empresa es qualifiqui de petita o mitjana i estigui subjecta a la NIIF específica per a aquesta tipologia d'empreses, ja que en aquest cas l'amortització del fons de comerç resulta obligatòria. La versió inicial de la NIC 22¹¹ relativa a les combinacions de negocis establí en el paràgraf 43 i següents

⁶Vegeu Institut d'Estudis Catalans, 2011, p. 949

⁷Vegeu Real Academia Española de la Lengua, 2014

⁸Resolució de 28 de maig de 2013, de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes, per la qual es dicten normes de registre, valoració i informació per incloure en la memòria de l'immobilitzat intangible. BOE, 3 de juny de 2013: <http://www.boe.es/boe/dias/2013/06/03/pdfs/BOE-A-2013-5827.pdf> (consulta: 9/09/2016)

⁹Vegeu Institut d'Estudis Catalans, 2011, p. 933

¹⁰Vegeu Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla General de Comptabilitat, 2007 a https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2007/11/20/pdfs/A00003-00156.pdf [consulta: 09/06/2016]

¹¹La NIC 22 fou adoptada per la UE l'any 2003, de conformitat amb el (Reglamento (CE) núm. 1725/2003 de la Comisión de 29 de setembre de 2003 por el que se adopten determinadas normas internacionales de contabilidad de conformidad con el Reglamento (CE) núm 1606/2002 del

que el fons de comerç, resultant d'una combinació de negocis, havia de ser comptabilitzat pel seu cost, menys l'amortització acumulada i la pèrdua acumulada pel deteriorament en el seu valor. Aquest fet implicava la pràctica sistemàtica d'una amortització que estigués correlacionada amb el patró de consum esperat dels beneficis econòmics derivats del fons de comerç al llarg de la vida útil esperada, la qual no podia ser superior a vint anys, llevat prova en contra. El mètode d'amortització establert per la NIC 22 era preferentment el lineal, tret que existís una evidència convincent que, en les circumstàncies concretes, fos millor algun altre mètode. Tot això sense perjudici de sotmetre el valor net comptable a una anàlisi del seu deteriorament, en particular quan la vida útil s'establia en més de vint anys. La NIC 22 fou substituïda per la NIIF 3 (2004)¹², una norma que establia que la valoració posterior del fons de comerç per part de l'entitat adquirent havia de coincidir amb el cost menys les pèrdues pel deteriorament del valor acumulades. És a dir, que el fons de comerç adquirit en una combinació de negocis

- a) no era susceptible de ser amortitzat i
- b) en el seu lloc l'empresa adquirent havia d'analitzar periòdicament el seu possible deteriorament per al seu registre comptable.

Aquesta norma fou al seu torn substituïda per la NIIF 3 (2008)¹³, avui vigent i que manté els criteris de l'anterior en relació a la qüestió que ara ens ocupa.

El canvi de criteri de la IASC/IASB fou conseqüència de considerar que l'opció d'un registre del deteriorament periòdic determinava una valoració posterior del fons de comerç força més rigorosa que la que es desprenia d'una amortització sistemàtica fonamentada en una vida útil arbitrària que previsiblement produïa una discordança entre la quantia de l'amortització anual i el consum durant l'exercici dels beneficis econòmics derivats del fons de comerç adquirit. La dificultat de l'estimació de la vida útil¹⁴ del fons de comerç adquirit com a conseqüència d'una combinació de negocis, es desprèn de la seva pròpia naturalesa, atès que representa, entre altres aspectes, beneficis econòmics futurs causats per la sinergia i actius que no s'han pogut reconèixer per separat amb motiu de la combinació de negocis. Malgrat aquesta dificultat, la NIC 22¹⁵ ja donava una guia de factors que havien de ser considerats per a l'estimació de la vida útil, entre els quals es destacaven els següents:

- a) la naturalesa i la vida previsible del negoci adquirit;

Parlamento Europeo y del Consejo, 2003). Vegeu <https://www.boe.es/doue/2003/261/L00001-00420.pdf> [consulta: 16/09/2016]

¹²Vegeu Reglamento (CE) núm 2236/2004 de la Comisión por el que se adoptan determinadas normas internacionales de contabilidad, 2004 a <https://www.boe.es/doue/2004/392/L00001-00145.pdf> [consulta: 17/09/2016]

¹³Vegeu Regalmento (CE) núm 495/2009 de la Comisión de 3/06/2009 por el que se adopta la NIIF 3, 2009 a <https://www.boe.es/doue/2009/149/L00022-00059.pdf> [consulta: 19/09/2016]

¹⁴Vegeu el paràgraf 47 de la NIC 22 adoptada pel Reglamento (CE) núm. 1725/2003 de la Comisión de 29 de setembre de 2003 por el que se adoptan determinadas normas internacionales de contabilidad de conformidad con el Reglamento (CE) núm. 1606/2002 del Parlamento Europeo y del Consejo, 2003 a <https://www.boe.es/doue/2003/261/L00001-00420.pdf> [consulta 20/09/016]

¹⁵Vegeu el paràgraf 48 de la NIC 22 citada anteriorment

- b) l'estabilitat i la vida previsible de la indústria amb la qual es relacioni el fons de comerç;
- c) la informació pública sobre les característiques del fons de comerç en empreses o sectors industrials similars, i els cicles de vida característics de tals activitats;
- d) els efectes de l'obsolescència en el producte, els canvis en la demanda i altres factors econòmics relatius a l'empresa que s'hagi adquirit;
- e) les expectatives de vida activa dels empleats o grups d'empleats clau, així com si l'empresa adquirida pot ser administrada de forma eficaç per equips de gerents diferents;
- f) l'import dels desemborsaments pel manteniment, o el volum de finançament necessari per aconseguir l'obtenció dels beneficis econòmics futurs de l'empresa adquirida, així com la capacitat que la companyia tingui per aconseguir-los;
- g) les reaccions esperades per part dels competidors actuals o potencials; i
- h) el període de control sobre l'empresa que s'acaba d'adquirir, així com els condicionants legals, reglamentaris o contractuals que afectin la seva vida útil.

El posicionament de l'IASC/IASB, respecte la no amortització sistemàtica del fons de comerç no és pas unànime respecte a la totalitat de les empreses, atès que aquelles que apliquin la NIIF per a les empreses petites o mitjanes han de procedir a l'amortització del fons de comerç i, complementàriament, el registre del deteriorament, si escau, tal com ha estat objecte de comentari anteriorment. Aquest règim, que s'ha de qualificar d'excepcional, és previsiblement conseqüència d'una voluntat de simplificació de les pràctiques comptables per a aquesta tipologia d'empreses. La NIIF per a les empreses petites o mitjanes no ha estat adoptada per la UE¹⁶.

La NIIF 3 (2008), en haver estat adoptada per la UE¹⁷, és d'aplicació obligatòria a Espanya a efectes de la formulació dels comptes anuals consolidats dels grups de societats en què alguna de les societats integrants del grup hagin emès valors admesos a cotització en un mercat regulat de qualsevol Estat i d'aplicació opcional

---

¹⁶Vegeu el paràgraf 19.23 de la Norma Internacional de Informació Financiera para las Pequeñas y Medianas Entidades, 2016 a <http://www.nicniif.org/home/normas/niif-para-las-pymes.html> [consulta 21/09/2016]

¹⁷Les normes NIC/NIIF per tal d'ésser adoptades i aplicades en l'àmbit de la UE han de reunir diversos requisits. Entre aquests requisits hi ha el de no ser contràries a l'objectiu que els comptes anuals i els comptes consolidats reflecteixin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, així com dels resultats de la societat o del grup de societats, i també que afavoreixin l'interès públic europeu i compleixin els requisits de comprensibilitat, pertinença, fiabilitat i comparabilitat de la informació. Aquests requisits, principalment l'assoliment de la imatge fidel, no han de suposar un ajustament rigorós de la norma a totes i cadascuna de les directives sempre que la norma afavoreixi l'interès públic europeu i que compleixi criteris bàsics sobre la qualitat de la informació requerida perquè els estats financers siguin útils per als usuaris

per a la formulació dels comptes consolidats de la resta dels grups de societats. En aquests casos, el fons de comerç no és susceptible d'una amortització sistemàtica, però caldrà registrar el seu possible deteriorament. Això sense perjudici del que estableixin les normes espanyoles per als comptes anuals de cadascuna de les societats integrants del grup, ja que en aquest cas la NIIF 3 (2008) no és d'aplicació en virtut de l'opció presa per l'Estat espanyol a l'empara de les normes de dret derivat de la UE¹⁸.

1.3. L'amortització del fons de comerç en les normes d'harmonització de la Unió Europea

El model comptable europeu és un model mixt amb la finalitat d'harmonitzar les legislacions dels Estats membres a determinades directives i l'aplicació directa en determinats supòsits de les NIC/NIIF promulgades per la IASC/IASB que hagin estat adoptades per la UE. Del model comptable europeu se'n deriva el model comptable espanyol, una sinopsi del qual s'expressa en la taula 1, que s'insereix a continuació:

GRUPS DE SOCIETATS (alguna de les societats ha emès valors admesos a cotització en un mercat regulat de qualsevol Estat)	NORMES NIC/NIIF ADOPTADES PER LA UNIÓ EUROPEA [Article 43 bis a) del CCom]
GRUPS DE SOCIETATS (cap de les societats ha emès valors admesos a cotització en un mercat regulat de qualsevol Estat)	NORMES NIC/NIIF ADOPTADES PER LA UNIÓ EUROPEA O NORMES ESPANYOLES [Article 43 bis b) i següents del CCom i Normes de Formulació dels Comptes Consolidats]
SOCIETATS INTEGRANTS DE QUALSEVOL GRUP	NORMES ESPANYOLES [Article 34 i següents del CCom. Pla General de Comptabilitat i Pla General de Comptabilitat de la Petita i Mitjana Empresa]
RESTA D'EMPRESES	NORMES ESPANYOLES [Article 34 i següents del CCom. Pla General de Comptabilitat i Pla General de Comptabilitat de la Petita i Mitjana Empresa]

Taula 1. Sinopsi del model comptable dual espanyol

Font: Elaboració pròpia

Les directives de la UE en matèria comptable determinen un doble marc. D'una banda, emmarquen les normes comptables espanyoles o de qualsevol Estat membre, i de l'altra, emmarquen les NIC/NIIF que, per tal d'ésser adoptades i aplicades en l'àmbit de la UE, han de reunir diversos requisits, entre els quals destaca a) l'assoliment de la imatge fidel que no ha de suposar un ajustament rigorós de la norma a totes i cadascuna de les directives sempre que afavoreixi

¹⁸Vegeu el Reglamento (CE) núm. 1606/2002 del Parlamento Europeo y del Consejo de 19 de julio de 2002 relativo a la aplicación de normas internacionales de contabilidad, 2002 a <http://www.icac.meh.es/Temp/20151104180158.PDF> [consulta 4/10/2016]

l'interès públic europeu, i b) el compliment de criteris bàsics sobre la qualitat de la informació requerida perquè els estats financers siguin útils per als usuaris.

Aquest ajustament no necessàriament rigorós és la justificació de les diferències en el tractament de l'amortització sistemàtica del fons de comerç de les directives harmonitzadores i les NIC/NIIF adoptades, en particular aquí les NIIF 3 (2004) i la NIIF 3 (2008).

La denominada Quarta Directiva¹⁹ recull en el seu article 9 el detall de les immobilitzacions incorporals, entre les quals hi ha el fons de comerç en la mesura que hagi estat adquirit a títol onerós, sense cap referència a la naturalesa de l'operació per la qual hom el compra²⁰. Així mateix, i d'acord amb els articles 34.1a i 37 d'aquesta directiva, el fons de comerç haurà de ser amortitzat en un màxim de cinc anys o superior sempre que la vida útil excedeixi aquest període i els estats membres així ho autoritzin. Aquest text ha estat invariable fins a la seva derogació per la Directiva 2013/34/UE, de 26 de juny²¹, que manté el criteri de considerar el fons de comerç com un actiu amortitzable al llarg de la seva vida econòmica útil o en el cas que no es pugui estimar de forma fiable en un període comprès entre els cinc i deu anys, a criteri dels Estats membres²². Vegeu la taula 2.

---

¹⁹Vegeu Directiva 78/660/CEE del Consejo, de 25 de julio de 1978, basada en la letra g) del apartado 54 del Tratado y relativa a las cuentas anuales de determinadas formas de sociedad a <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:01978L0660-20090716&from=ES> [consulta: 12/10/2016]

²⁰El detall de les immobilitzacions incorporals que descriu l'article 9 de la Quarta Directiva és el següent: 1. Despeses de Recerca i Desenvolupament, sempre que la legislació nacional autoritzi la seva inscripció en l'actiu. 2. Concessions, patents, llicències i marques, així com drets i béns similars, si haguessin estat: a) adquirits a títol onerós; b) creats per la mateixa empresa i sempre que la legislació nacional autoritzi la seva inscripció en l'actiu. 3. Fons de comerç, en la mesura en què hagi estat adquirit a títol onerós. 4. Bestretes abonades.

²¹Vegeu l'article 12 de Directiva 2013/34/UE, de 26 de junio, del Parlamento Europeo y del Consejo sobre los estados financieros, los estados financieros consolidados y otros informes afines de determinados tipos de empresa, 2013 a <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=ES> [consulta: 10/10/2016].

²²La versió en llengua castellana de l'apartat 11 de l'article 12 de la (Directiva 2013/34/UE, de 26 de junio del Parlament Europeo y del Consejo sobre los estados financieros, los estados financieros consolidados y otros informes afines de determinados tipos de empresa, 2013 estableix "*...En casos excepcionales en que la vida económica útil del fondo de comercio y los costes de desarrollo no puedan estimarse de manera fiable, dichos activos se amortizaran en un plazo máximo determinado por el Estado miembro. Dicho plazo máximo será inferior a 5 años (sic) ni superior a 10...*". És evident l'error de l'edició en llengua castellana, tant per la mateixa redacció del text com perquè així es dedueix de la resta de versions lingüístiques (francesa, italiana, portuguesa i anglesa). L'evidència de l'error, deduïda de la comparació de les diferents versions lingüístiques, fa que la validesa s'hagi de donar a totes les versions que incorporen la negació. No existeix una correcció d'errades de la versió castellana respecte a aquest punt.

Norma de la UE	Tractament del fons de comerç.
Directiva 78/660/CEE de 29/07/1978 del Consell.	Amortitzable en un període de cinc anys o més, si així ho autoritzen els Estats membres.
Directiva 2013/34/UE de 26/06/2013 del Parlament	Amortitzable al llarg de la vida econòmica útil. En el cas que no es pugi estimar de forma fiable serà d'entre cinc i deu anys.

Taula 2. *Criteris d'amortització del fons de comerç segons les directives de la UE*

Font: Elaboració pròpia

Sens dubte la NIIF 3 (2004) i la NIIF 3 (2008) en no permetre l'amortització del fons de comerç, com ha estat objecte de comentari en apartats anteriors, no s'ajusten en aquest aspecte a les normes de la UE. Malgrat això, les dues NIIF han estat adoptades per la Unió europea. En definitiva, les NIC/NIFF adoptades es troben en alguns aspectes fora de les directives comptables, però han estat adoptades atès que afavoreixen l'interès públic europeu i compleixen els criteris bàsics sobre la qualitat de la informació requerida perquè els estats financers siguin útils per als usuaris. Un cop adoptades resulten obligatòries per a la formulació dels comptes consolidats dels grups de societats amb valors cotitzats en qualsevol mercat organitzat de la UE i poden ser obligatòries o optatives per a la resta de subjectes comptables a criteri dels Estats membres²³.

En els casos de no aplicació d'aquestes normes, els Estats membres han de promulgar les normes comptables en el marc de les directives comptables, sense que hagi d'entendre's que les NIC/NIFF adoptades siguin un desplegament reglamentari o doctrinal de les esmentades directives comptables. És a dir que, en referència al tema que ens ocupa, el tractament del fons de comerç com a intangible subjecte a una amortització sistemàtica i al registre del seu deteriorament addicional, previst a les directives comptables, ha de constituir el marc de referència de les legislacions dels Estats membres en matèria comptable, tot això sense perjudici del tractament previst a les NIC/NIFF, que es circumscriu estrictament al seu àmbit d'aplicació.

1.4. Consideracions a l'entorn de l'amortització del fons de comerç en les normes comptables espanyoles

En els apartats anteriors hom ha descrit la dualitat de criteris normatius respecte de l'amortització del fons de comerç i la prevalença d'un criteri o un altre segons si es tracta de grups de societats o d'altres subjectes comptables que tenen l'obligació o l'opcionalitat de formular els comptes anuals de conformitat amb les NIC/NIFF²⁴ o si es tracta de subjectes comptables que hagin de formular els comptes anuals de conformitat amb la legislació nacional, atès que aquesta

²³L'obligatorietat o opcionalitat es refereix a la totalitat de les NIC/NIFF adoptades

²⁴En el cas de l'Estat espanyol es concreta en els comptes consolidats dels grups de societats amb títols amb cotització oficial i opcionalment en els comptes consolidats de la resta de grups

legislació nacional ha d'estar emmarcada i assolir els objectius de les directives comptables.

La legislació espanyola en matèria comptable ha estat oscil·lant d'ençà de la transposició de la Directiva 78/660/CEE efectuada per la Llei 19/1989²⁵. En virtut del que estableix el seu article 106.a apartat 2, el fons de comerç únicament pot figurar en l'actiu del balanç quan s'hagi adquirit a títol onerós. La seva amortització, que s'ha de fer de manera sistemàtica, no pot excedir el període durant el qual aquest fons contribueixi a l'obtenció d'ingressos per a la societat amb el límit màxim de deu anys. Cal observar, complementàriament, que la legislació espanyola prohibia el repartiment de beneficis llevat l'existència de reserves disponibles per una quantia igual o superior als saldos pendents d'amortitzar dels fons de comerç i de les despeses d'investigació i desenvolupament²⁶. Com ha estat assenyalat (Fernández Peña, 1991, p. 167), la prohibició per a la no distribució de beneficis previstos a les directives comptables només afectava les despeses d'establiment i les despeses d'investigació i desenvolupament. Aquest criteri d'amortització sistemàtica del fons de comerç és recollit en el PGC (1990) i en la Resolució de l'ICAC relativa a l'immobilitzat immaterial²⁷. El període màxim de 10 anys es va ampliar a 20 anys, i es va prohibir l'amortització amb quotes creixents²⁸.

Cal arribar a la reforma comptable del 2007²⁹ per trobar una modificació de les normes per a la valoració posterior del fons de comerç en els estats financers. La reforma substitueix una part significativa de l'articulat del CCom relativa als comptes anuals dels empresaris i comerciants, i deroga i modifica gran part del text refós de la llei de societats anònimes de l'any 1989³⁰, que regulava diversos aspectes formals de la comptabilitat. Entre les modificacions, i en el marc que ara ens ocupa, hi ha les relatives al fons de comerç. La legislació del 2007 permet reconèixer el fons de comerç com un actiu immaterial en el cas d'haver estat adquirit a títol onerós però no recull la seva amortització sistemàtica, malgrat que,

---

²⁵Vegeu la Ley 19/1989, de 25 de julio, de reforma parcial y adaptación de la legislación mercantil a las Directivas de la Comunidad Económica Europea (CEE) en materia de Sociedades, 1989 a <http://www.boe.es/boe/dias/1989/07/27/pdfs/A24085-24110.pdf> [consulta 19/11/2015] així com Real Decreto Legislativo 1564/1989, de 22 de diciembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Sociedades Anónimas a <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1989-30361> [consulta 4/10/2016]

²⁶Vegeu Ley de 17 de julio de 1951 sobre régimen jurídico de las sociedades anónimas, 1951 a <https://www.boe.es/datos/pdfs/BOE//1951/199/A03355-03374.pdf> [consulta: 10/10/2016]

²⁷Vegeu Resolució de 21 de enero de 1992, del Instituto de Contabilidad y Auditoria de Cuentas por la que se dictan normas de valoración del inmovilizado inmaterial, 1992 a <https://www.boe.es/boe/dias/1992/04/07/pdfs/A11647-11651.pdf> [consulta 9/11/2015]

²⁸Vegeu la DA 11 de la (Llei 37/1998, de 16 de noviembre, de reforma de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors) a https://www.boe.es/boe_catalan/dias/1998/11/27/pdfs/A00308-00348.pdf [consulta: 7/10/2016]

²⁹Vegeu la Llei 16/2007, de 4 de juliol, de reforma i adaptació de la legislació mercantil en matèria comptable per a la seva harmonització internacional sobre la base de la normativa de la Unió Europea, 2007 a https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2007/07/07/pdfs/A03065-03095.pdf[consulta: 24/11/2015]

³⁰Vegeu Real Decreto Legislativo 1564/1989, de 22 de diciembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Sociedades Anónimas a <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1989-30361> [consulta 4/10/2016]

com qualsevol altre actiu, cal sotmetre'l de forma periòdica i com a mínim a final de cada exercici a un test de deteriorament, per tal de verificar la capacitat de generació de beneficis que tingui la unitat generadora³¹ d'efectiu que incorpori el fons de comerç. La prohibició d'amortitzar de manera sistemàtica el fons de comerç està acompanyada de l'obligatorietat de les societats de dotar, en el tràmit de distribució dels resultats, una reserva indisponible per una quantia mínima del 5% del saldo del fons de comerç. Si no existís benefici o fos insuficient s'empraran reserves de lliure disposició.

Aquesta solució híbrida que representa la no amortització del fons de comerç acompanyada de la dotació d'una reserva indisponible de naturalesa legal per una quantia mínima del 5% (equivalent a 20 anys) del saldo del fons de comerç intenta salvar l'adequació de la norma espanyola a les directives comptables, tot respectant els criteris de les NIC/NIIF, de manera que el benefici repartible resulta igual al que resultaria d'haver-se practicat una amortització sistemàtica lineal. Aquesta solució, per tant, fou la resposta a les disputes doctrinals que es reflecteixen en l'*Informe sobre la situació actual de la comptabilitat a Espanya* de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC) el 2002. Les raons esgrimides en aquest dictamen són dubitatives, malgrat que doctrinalment es decanten per la pràctica d'amortitzacions sistemàtiques. D'una banda, un posicionament tècnic favorable a l'amortització sistemàtica per evitar el risc d'incorporar de forma continuada el fons de comerç internament generat i que substituiria el valor del fons de comerç depreciat però no amortitzat, i de l'altra, un posicionament pragmàtic en el sentit d'afavorir la comparabilitat internacional, per la qual cosa propugnaven un acostament als pronunciaments internacionals. Davant d'aquesta disjuntiva el legislador espanyol va optar per una solució híbrida que ha estat vigent fins al 2015.

A partir de l'1 de gener del 2016³² es produeix un nou canvi. Així, la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes ha modificat l'article 39.4 del CCom en el sentit de considerar tots els immobilitzats intangibles, àdhuc el fons de comerç, com a actius de vida útil definida i en conseqüència susceptibles de ser amortitzats sistemàticament presumint, per imperi de la llei i llevat que hi hagi una prova en contra, que la vida útil del fons de comerç és de deu anys, excepte que una altra disposició legal o reglamentària estableixi un termini diferent. Dues observacions a aquesta nova redacció de l'article 39.4 del CCom:

- a) El CCom no fixa cap sistema d'amortització³³ (degressiu, lineal, etc.), tant si la vida útil es pot determinar de manera fiable com sino es pot determinar.

---

³¹Una unitat generadora d'efectiu és el grup identificable d'actius més petit capaç de generar entrades d'efectiu que siguin, en bona mesura, independents dels fluxos d'efectiu derivats d'altres actius o grups d'actius. Vegeu els paràgrafs 6 i 68 de la NIC 36 a <http://www.icac.meh.es/Temp/20161005204812.pdf> [consulta 5/10/2016]

³²O la data equivalent per a aquells exercicis que no coincideixin amb l'any natural

³³La modificació prevista del PGC (2007), com es veurà posteriorment, estableix un sistema lineal llevat prova en contra

- b) El període de 10 anys, es a dir, el període en què, llevat prova en contra, ha de ser amortitzat el fons de comerç, pot ésser modificat en l'interval que preveu la Directiva 2013/34/UE, per una norma reglamentària malgrat el rang de llei del CCom³⁴.

Complementàriament, l'esmentada llei ha suprimit l'apartat 4 de l'article 273 del text refós de la llei de societats de capital, en el sentit d'eliminar l'obligació de dotar una reserva indisponible d'un mínim del 5% dels resultats fins a una quantia equivalent al saldo del fons de comerç. Del saldo de la reserva dotada fins al 31 de desembre de 2015 es procedirà a la seva reclassificació com a reserva de caràcter voluntari a partir de l'1 de gener de 2016 i és disponible a partir d'aquesta data en l'import que superi el fons de comerç comptabilitzat en l'actiu del balanç. En definitiva, es deroga la solució híbrida que representa la no amortització/dotació de reserva, i se substitueix per una alternativa ajustada en els seus aspectes formals i conceptuals al marc previst per les directives comptables de la Unió Europea. Uns aspectes, aquests, que seran recollits en les modificacions en tràmit del PGC (2007) i que coincideixen amb les normes prescrites per altres estats de la Unió Europea³⁵. A la taula 3 es descriuen de forma sinòptica l'evolució de les normes espanyoles.

1.5. La modificació del Pla General de Comptabilitat del 2007

Les modificacions del CCom descrites anteriorment comporten correlativament la modificació del PGC (2007)³⁶ que a la data de redacció d'aquest document es troba en tràmit³⁷. En relació al tractament del fons de comerç, la modificació comporta tres aspectes:

- a) L'establiment d'una valoració posterior del fons de comerç de conformitat amb la modificació de l'article 39.4 del CCom, introduïda per la disposició final primera, apartat quatre, de la Llei 22/2015.
- b) La inclusió en la memòria de determinades dades relatives al fons de comerç respecte als criteris de la valoració inicial i posterior.
- c) Règim transitori.

A continuació són objecte d'anàlisi cadascun d'aquests tres aspectes.

---

³⁴No forma part d'aquest treball analitzar aquesta qüestió de naturalesa jurídica. Simplement fem constància de la qüestió

³⁵Vegeu el Règlement 2014-03, de 5 du juin 2014,relatif au plan comptable général https://cclrf.banque-france.fr/fileadmin/user_upload/cclrf/fr/pdf/reglements/reglement-2014-07-Comptes-des-entreprises-du-secteur-bancaire.pdf [consulta 29/09/2016]

³⁶Vegeu el Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla General de Comptabilitat, 2007 a https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2007/11/20/pdfs/A00003-00156.pdf i la versió consolidada a <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2010-10544> [consulta 29/09/2016]

³⁷En tràmit a la data de redacció d'aquest document (29/09/2016). Vegeu el text a <http://www.icac.meh.es/documentos/ProPGCPYMES.pdf> [consulta 30/09/2016]

Norma espanyola	Tractament del fons de comerç	Implicacions en la distribució dels resultats
Llei 19/1989, de 25 de juliol, de reforma parcial i adaptació de la legislació mercantil a les Directives de la CEE en matèria de societats i Reial Decret 1643/1990 pel qual s'aprova el Pla General de Comptabilitat PGC (1990).	Amortitzable de forma sistemàtica durant el període que contribueixi a l'obtenció d'ingressos amb un límit màxim de 10 anys. Quan sigui superior a 5 anys caldrà una justificació a la memòria dels comptes anuals.	Prohibició de repartiment de beneficis fins que el fons de comerç, juntament amb les despeses d'establiment, les d'investigació i de desenvolupament estiguin totalment amortitzades, llevat l'existència de reserves disponibles, per una quantia no inferior a l'import de les quanties encara no amortitzades.
Llei 37/1998, de 16 de novembre, de reforma de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors.	L'amortització sistemàtica tindrà un límit de 20 anys i no pot ser creixent ni sobrepassar el període durant el qual el fons esmentat contribueixi a l'obtenció d'ingressos per a la societat. Quan sigui superior a cinc anys, s'ha de recollir en la memòria la justificació oportuna.	Prohibició de repartiment de beneficis fins que el fons de comerç, juntament amb les despeses d'establiment, les d'investigació i de desenvolupament estiguin totalment amortitzades, llevat l'existència de reserves disponibles, per una quantia no inferior a l'import de les quanties encara no amortitzades.
Llei 16/2007, de 4 de juliol, de reforma i adaptació de la legislació mercantil en matèria comptable per a la seva harmonització internacional sobre la base de la normativa de la Unió Europea.	No amortitzable de forma sistemàtica. Anualment, com a mínim, es sotmetrà a una comprovació del deteriorament del valor. Les correccions així efectuades no seran objecte de reversió en els exercicis posteriors.	Obligació de dotar, en el tràmit de distribució dels resultats, una reserva indisponible per una quantia mínima del 5% del saldo del fons de comerç. Si no existís benefici o fos insuficient s'empraran reserves de lliure disposició.
Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes que dóna una nova redacció a l'article 39.4 del CCom.	Amortitzable de forma sistemàtica. Durant el període que contribueixi a l'obtenció d'ingressos: en el cas de no ser possible determinar-lo s'amortitzarà en 10 anys. (el CCom no fixa cap sistema d'amortització).	No existeix cap obligació de dotar una reserva vinculada al fons de comerç.

Taula 3. Evolució dels criteris normatius espanyols respecte de l'amortització del fons de comerç

Font: Elaboració pròpia

1.6. Les modificacions relatives a la valoració del fons de comerç

Respecte a la valoració, l'article primer, apartat tres, del projecte de Reial Decret de modificació del Pla General de Comptabilitat³⁸(en endavant PGC 2007/2016) determina que el fons de comerç:

- a) Només podrà figurar en l'actiu del balanç, quan el seu valor es posi de manifest en virtut d'una adquisició onerosa, en el context d'una combinació de negocis. El seu valor s'ha de determinar de conformitat amb les regles d'aquestes transaccions³⁹ i ha de ser assignat a les unitats generadores d'efectiu respecte de les quals hom espera que repercutixin els beneficis futurs.
- b) La valoració posterior recollirà l'amortització sistemàtica acumulada i, en el seu cas, l'import acumulat de les correccions de valor, conseqüència de deterioraments addicionals. Aquestes correccions no poden ser objecte de reversió.
- c) L'amortització sistemàtica es practicarà durant la vida útil, la qual es determinarà de forma separada segons les diferents unitats generadores d'efectiu sobre les quals hagi estat assignat el fons de comerç.
- d) La vida útil del fons de comerç es presumirà de 10 anys, llevat prova en contra.
- e) L'amortització sistemàtica s'haurà de practicar de forma lineal, llevat prova en contra.
- f) Complementàriament a l'amortització sistemàtica, i per tal de verificar possibles deterioraments addicionals, caldrà sotmetre els valors nets que resultin d'un test de valoració.
- g) Habilita el compte 2804. Amortització acumulada de fons de comerç.

1.7. Les modificacions relatives a la inclusió d'informació en la memòria

Respecte a la revelació de determinades dades relatives al fons de comerç en la memòria, el PGC 2007/2016 en el seu article primer estableix la modificació de diverses mencions. La redacció d'aquestes dades recullen la informació raonada

---

³⁸Per a l'anàlisi i les modificacions del PGC, hom ha considerat el text sotmès a informació pública per l'ICAC el 22/12/2015. Vegeu <http://www.icac.meh.es/documentos/ProPGCPYMES.pdf> [consulta 29/09/2016]

³⁹Vegeu l'NRV 19 del PGC (2007)

sobre els factors que hagin contribuït al registre del fons de comerç, els criteris seguits per l'assignació del fons de comerç entre les diverses unitats generadores d'efectiu i les estimacions realitzades per a la determinació de l'import recuperable. També caldrà revelar informació sobre les vides útils i en particular s'informarà sobre les estimacions realitzades per determinar la vida útil del fons de comerç i el mètode d'amortització emprat. El lector observarà que la menció recollida a la lletra p) del punt 2 de l'apartat 7.1 s'ha d'entendre que es refereix als immobilitzats intangibles excepte pel que fa al fons de comerç, respecte al qual s'ha de subministrar la informació que s'indica a l'apartat 7.2 de la Memòria. A la taula 4 s'expressa una relació dels canvis.

<p>Mencions de la Memòria que són objecte de modificació (Model normal)</p>	<p>Mencions de la Memòria que resulten de la modificació (Model normal)</p>
<p>4. Normes de registre i valoració S'han d'indicar els criteris comptables aplicats en relació amb les partides següents: 1. Immobilitzat intangible; s'han d'indicar els criteris utilitzats de capitalització o activació, amortització i correccions valoratives per deteriorament.</p> <p>Justificació de les circumstàncies que han portat a qualificar d'indefinida la vida útil d'un immobilitzat intangible.</p> <p>En particular, s'ha d'indicar de forma detallada el criteri de valoració seguit per calcular el valor recuperable del fons de comerç, així com de la resta d'immobilitzats intangibles amb vida útil indefinida.</p>	<p>4, Normes de registre i valoració S'han d'indicar els criteris comptables aplicats en relació amb les partides següents: 1. Immobilitzat intangible; s'han d'indicar els criteris utilitzats de capitalització o activació, amortització i correccions valoratives per deteriorament.</p> <p>En el seu cas, s'haurà d'indicar de forma detallada el criteri de valoració seguit per calcular el valor recuperable del fons de comerç</p>

Taula 4. Comparació del contingut de la Memòria en relació a la nova regulació del fons de comerç

Font: Elaboració pròpia

Mencions de la Memòria que són objecte de modificació (model normal)	Mencions de la Memòria que resulten de la modificació (model normal)
<p>7. Immobilitzat intangible</p> <p>7.1. General</p> <p>Excepte pel que fa al fons de comerç, respecte al qual s'ha de subministrar la informació que s'indica a l'apartat 2 d'aquesta nota, s'ha d'incloure la informació següent:</p> <p>7.1.2. Informació sobre</p> <p>a),b)....n)</p> <p>p) p) S'han de detallar els immobilitzats amb vida útil indefinida diferents del fons de comerç, i se n'ha d'assenyalar l'import, la naturalesa i les raons sobre les quals se sosté l'estimació de l'esmentada vida útil indefinida.</p> <p>.....</p>	<p>7. Immobilitzat intangible</p> <p>7.1. General</p> <p>Excepte pel que fa al fons de comerç, respecte al qual s'ha de subministrar la informació que s'indica a l'apartat 2 d'aquesta nota, s'ha d'incloure la informació següent:</p> <p>7.1.2. Informació sobre</p> <p>a), b) n) ...</p> <p>p) S'han de detallar els immobilitzats la vida útil dels quals no es pot determinar amb fiabilitat, i se n'ha d'assenyalar l'import, la naturalesa i les circumstàncies que provoquen la manca de fiabilitat de l'esmentada vida útil.</p>
<p>7. Immobilitzat intangible</p> <p>7.2. Fons de comerç</p> <p>S'ha d'incloure en aquest apartat la informació següent:</p> <p>7.2.2 L'empresa ha d'efectuar una conciliació entre l'import en llibres del fons de comerç al principi i al final de l'exercici, i mostrar per separat:</p> <p>a) L'import brut d'aquest, i les correccions valoratives per deteriorament acumulades al principi de l'exercici.</p> <p>f) L'import brut del fons de comerç i les correccions valoratives per deteriorament acumulades al final de l'exercici.</p>	<p>7. Immobilitzat intangible</p> <p>7.2. Fons de comerç</p> <p>S'ha d'incloure en aquest apartat la informació següent:</p> <p>7.2.2 L'empresa ha d'efectuar una conciliació entre l'import en llibres del fons de comerç al principi i al final de l'exercici, i mostrar per separat:</p> <p>a) L'import brut d'aquest, les amortitzacions i les correccions valoratives per deteriorament acumulades al principi de l'exercici.</p> <p>f) L'import brut del fons de comerç, les amortitzacions practicades i les correccions valoratives per deteriorament acumulades al final de l'exercici.</p>
<p>7. Immobilitzat intangible</p> <p>7.2. Fons de comerç</p> <p>S'ha d'incloure en aquest apartat la informació següent:</p> <p>7.2.3. Descripció dels factors que hagin contribuït al registre del fons de comerç, com també s'ha de justificar i indicar l'import del fons de comerç i d'altres immobilitzats intangibles de vida útil indefinida, atribuïts a cada unitat generadora d'efectiu.</p>	<p>7. Immobilitzat intangible</p> <p>7.2. Fons de comerç</p> <p>S'ha d'incloure en aquest apartat la informació següent:</p> <p>7.2.3. Descripció dels factors que hagin contribuït al registre del fons de comerç, com també s'ha de justificar i indicar l'import del fons de comerç i d'altres immobilitzats intangibles, atribuïts a cada unitat generadora d'efectiu.</p> <p>En particular s'informarà sobre les estimacions realitzades per determinar la vida útil del fons de comerç i el mètode d'amortització emprat.</p>

Taula 4 (continuació). Comparació del contingut de la Memòria en relació a la nova regulació del fons de comerç

Font: Elaboració pròpia

1.8. El règim transitori derivat de les noves normes legals i reglamentàries

Les modificacions legals en el tractament comptable del fons de comerç generen la necessitat de regulació d'un règim transitori. La mateixa llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes acompanya la nova redacció de l'article 39.4 del CCom, que estableix també:

- a) Suprimir l'apartat 4 de l'article 273 del text refós de la llei de societats de capital tot eliminant l'obligació de dotar una reserva per fons de comerç indisponible d'un mínim del 5% dels resultats fins a una quantia equivalent al saldo del fons de comerç.
- b) Autoritzar a la reclassificació del saldo de la reserva per fons de comerç al 31 de desembre de 2015⁴⁰ a un altre compte de reserves de caràcter voluntari amb un saldo que estarà disponible a partir d'aquesta data en l'import que superi el fons de comerç comptabilitzat en l'actiu del balanç.

Aquestes solucions no esgoten totes les necessitats de regulació d'un règim transitori, atès que el legislador no ha donat una solució respecte el tractament a seguir en relació al possible ajustament o no ajustament del saldo del fons de comerç existent el 31 de desembre de 2015. El Reial decret pel qual s'aprovarà el PGC 2007/2016 en les seves disposicions transitòries primera i segona estableix un règim per al tractament a partir de l'1 de gener de 2016⁴¹ del fons de comerç existent en aquella data. Aquestes disposicions permeten als subjectes comptables l'opció entre dues alternatives: una primera que estableix de no ajustar el valor del fons de comerç (opció a), i una segona que estableix el seu ajustament (opció b). La taula 5 descriu en forma d'arbre de decisió les alternatives en el procediment.

A continuació són objecte d'anàlisi els criteris a seguir durant l'exercici del 2016 per a cada opció en relació als saldos dels comptes del fons de comerç i de la reserva per fons de comerç al 31 de desembre de 2015:

a₁) Amortitzar el fons de comerç de forma sistemàtica a partir de l'1 de gener de 2016 i amb càrrec a pèrdues i guanys, durant els exercicis en què contribueixi a l'obtenció d'ingressos. Aquesta opció implica poder determinar de manera fiable la resta de vida o vides útils d'aquest intangible i, en defecte d'aquesta determinació, i segons el nostre criteri, s'ha de considerar que és de 10 anys, calculats d'ençà de la data d'adquisició⁴². Es presumirà, llevat prova en contra, un sistema de recuperació lineal.

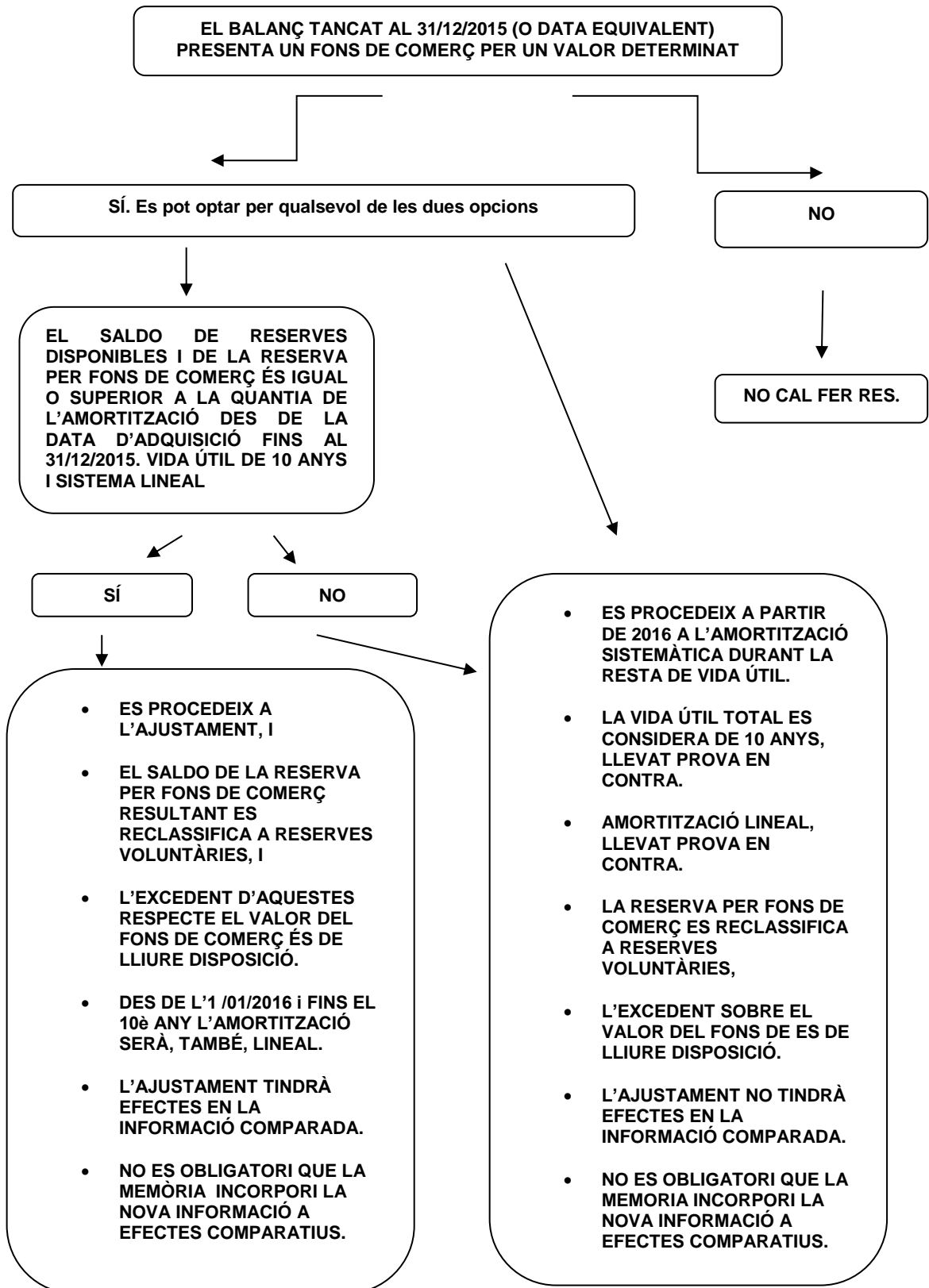
a₂) Complementàriament es procedirà a reclassificar el saldo que resulti del compte de la reserva per fons de comerç a un altre compte de reserves de caràcter voluntari. L'excedent del saldo d'aquesta reserva sobre el valor del fons de comerç es considera de lliure disposició.

---

⁴⁰O data equivalent en la hipòtesi de no coincidència de l'exercici econòmic amb l'any natural.

⁴¹O data equivalent en la hipòtesi de no coincidència de l'exercici econòmic amb l'any natural.

⁴²Cal considerar la disjuntiva que planteja l'article 39.4 del CCom en el sentit de que hom presumeix que la vida útil del fons de comerç és de 10 anys, llevat que es pugui determinar de manera fiable.

Taula 5. Arbre de decisió per tal de determinar l'alternativa a seguir l'1 de gener de 2016 respecte al règim transitori del fons de comerç i la reserva per fons de comerç existent al 31 de desembre de 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir dels textos legals

O alternativament:

b₁) Ajustar el fons de comerç existent al 31 de desembre de 2015 amb càrrec a reserves de lliure disposició i en defecte de saldo suficient amb càrrec a la reserva per fons de comerç, les quotes d'amortització que s'haurien d'haver registrat des del moment de la seva adquisició fins a l'1 de gener de 2016, en el supòsit que hagués estat amortitzable. En aquesta opció el subjecte comptable ha de considerar un període de recuperació de 10 anys i un sistema d'amortització lineal. Durant l'exercici del 2016 i fins al desè any en que clourà la seva vida útil les amortitzacions es registraran de forma també lineal i per les quotes anuals que corresponguin.

b₂) Complementàriament es procedirà a reclassificar el saldo que resulti, després de l'ajustament descrit anteriorment, del compte de la reserva per fons de comerç, a un altre compte de reserves de caràcter voluntari amb un saldo que estarà disponible a partir d'aquella data en l'import que superi el fons de comerç comptabilitzat en l'actiu del balanç.

Com ha estat indicat, l'opció a) implica no ajustar el valor del fons de comerç a l'inici de l'exercici 2016 tot efectuant una amortització prospectiva, és a dir, diferint la seva amortització de forma sistemàtica als exercicis que restin de vida útil. La vida útil total es considerarà de 10 anys calculats d'ençà de la data d'adquisició d'acord amb un patró lineal, llevat prova en contra, segons la solució del règim general que dóna el PGC 2007/2016. L'opció b), malgrat ser la solució que s'acomoda a la pràctica professional habitual, planteja diversos problemes.

El primer problema és determinar quina ha de ser la manera de procedir dels subjectes comptables davant la inexistència de saldos suficients dels comptes de reserves voluntàries i del saldo de la reserva per fons de comerç. Hem d'entendre que l'ajustament és per la quantia global de les amortitzacions que caldria haver practicat en la hipòtesi que la qualificació d'amortitzable del fons de comerç hagués estat vigent d'ençà de la seva adquisició, i en conseqüència s'ha de concloure que l'alternativa no es factible i el subjecte comptable haurà de triar necessàriament l'opció a). Hom no considera raonable, des d'una perspectiva conceptual, l'adopció d'una solució mixta. És a dir, fins on permeten els saldos de les reserves afectades procedir a l'ajustament del fons de comerç (opció a), i per a la resta diferir la seva imputació al compte de pèrdues i guanys de l'exercici de 2016 i posteriors (opció b).

El segon problema seria la data a partir de la qual esdevé efectiu aquest ajustament. Hem d'entendre que els efectes jurídics-econòmics de l'ajustament es retrotrauen al 31 de desembre de 2015 malgrat que hagi estat fet materialment durant el 2016. Això per diverses raons:

- Una primera raó, per consistència amb les bones pràctiques professionals relatives als canvis de les polítiques comptables, així com amb la norma de registre i valoració 22 del PGC 2007 relativa a canvis en els criteris comptables, errors i estimacions comptables. Segons aquesta norma, quan

es produeix un canvi dels criteris comptables s'aplicarà de manera retroactiva i el seu efecte es calcularà des de l'exercici més antic de què es disposi informació, i la despesa acumulada corresponent a exercicis anteriors que es derivi del canvi s'ha d'imputar amb càrrec a comptes del patrimoni net.

- Una segona raó, per la mateixa previsió reglamentària que estableix la reclassificació prevista a la DF 13 de la Llei 22/2015, d'auditoria de comptes.
- Una tercera raó: la DT 2 del projecte del reial decret pel qual s'aprovaran les modificacions del PGC 2007 estableix que l'amortització del fons de comerç només tindrà efectes en la informació comparativa si el subjecte comptable opta per seguir l'opció de l'ajustament i que aquí hem definit com opció b), la qual cosa reafirma la idea de retroactivitat de l'ajustament a la data de tancament de l'exercici anterior.

Si hom no considerés vàlida la interpretació de retroactivitat, la possibilitat de l'ajustament estaria condicionada al fet que el càrrec al compte de reserva per fons de comerç fos d'una quantia que fes que el saldo que resultés d'aquest compte fos igual o superior al saldo del fons de comerç després de l'ajustament per no contravenir la DF 13 de la Llei 22/2015, d'auditoria de comptes, norma de rang superior al reial decret pel qual s'aprovarà el PGC 2007/2016 i atès que la lliure disponibilitat es refereix als excedents sobre el saldo del fons de comerç⁴³.

Una observació addicional quant a la reclassificació de la reserva per fons de comerç que preveu l'esmentada DF 13 de la Llei 22/2015, d'auditoria de comptes i que serà desplegada pel reial decret pel qual es modificarà el PGC 2007. La nova qualificació del fons de comerç com a intangible de vida definida genera un tractament discriminat entre el fons de comerç "vell" i el registrat l'any 2016 i posteriors, atès que la disponibilitat de la reserva per fons de comerç, generada pel fons de comerç "vell", només està disponible en la mesura que excedeixi al valor comptable del fons de comerç. És un aspecte que no es pot donar amb els "nous" perquè el subjecte comptable no està obligat a cap retenció de beneficis vinculada a aquest fons de comerç. Això es evident si el subjecte comptable ha ajustat el valor en llibres del fons de comerç al 31 de desembre de 2015 per una quantia equivalent a les amortitzacions que s'haurien d'haver practicat d'ençà de la data d'adquisició en la hipòtesi que la legislació vigent hagués permès de fer-ho. És a dir, que s'hagués seguit el que hem denominat opció b). L'opció a) pot generar qualitativament aquests mateixos problemes, malgrat que per quanties inferiors. És evident la "relliscada" del legislador en el marc del bon fer dels comptables.

En darrer lloc i de manera breu, una pinzellada sobre la informació del 2015 que ha de ser corregida a efectes únicament de la seva comparació amb la informació que resulta

---

⁴³La DF 13 de la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes estableix que "en els exercicis iniciats a partir de l'1 de gener de 2016, la reserva per fons de comerç es reclassifica a les reserves voluntàries de la societat i està disponible a partir d'aquesta data en l'import que superi el fons de comerç comptabilitzat en l'actiu del balanç.

de l'any 2016. Com ja ha estat objecte de comentari, cal que els ajustaments efectuats en l'opció b) siguin incorporats en el balanç tancat el 31 de desembre de 2015 a efectes de la seva comparació amb les magnituds pròpies del balanç tancat el 31 de desembre de 2016, atès el caràcter retroactiu dels fets comptables registrats i relatius al canvi normatiu. Per contra, l'opció a) no requerirà cap correcció de les dades del balanç al 31 de desembre de 2015 a efectes de llur comparació amb les del balanç tancat el 31 de desembre de 2016, atès que els fets registrats relatius al canvi normatiu no tenen retroactivitat. En qualsevol cas, no caldrà, a efectes comparatius, modificar les dades de la memòria de l'exercici acabat el 31 de desembre de 2015.

DOCUMENTS TÈCNICS

- Preparant els pressupostos 2017 de l'empresa (ACCID-CECOT)
- Programari gratuït interactiu dels Ràtios Sectorials 2014 (Luis Muñoz)
- RÀTIOS SECTORIALS 2014 Comptes anuals (balanç i comptes de resultats) de 166 sectors. 25 ràtios per cada sector (ACCID-UPF-BSM-CGE-ICJCE)
- Memòria normal
- Introducció a la filosofia del marge. Claus de la gestió del marge per maximitzar beneficis (Comissió de Comptabilitat de Gestió)
- Plantilla Memòria Pimes 2016
- Plantilla Memòria Abreujada 2016
- Determinación de las pérdidas computables para la reducción obligatoria de capital y para la disolución por pérdidas (BOICAC N°102 de 2015: Consulta 5) (Comissió Comptabilitat-Fiscalitat)
- Relació de consultes ateses el 2015 (ACCID)
- Codi d'Ètica per a Professionals de la Comptabilitat (versió catalana per: ACCID-CCJCC)
- L'obligació de conservació de la documentació comptable i els seus efectes sobre la normativa fiscal (Comissió Comptabilitat-Fiscalitat)
- Comentari tècnic sobre consulta ICAC Tractament comptable dels costos d'urbanització i del dret de superfície (BOICAC N°102/2015 Consulta 4)
- 10 errors clau en la negociació bancària (Joan Anton Ros Guasch)
- Comentario técnico sobre consulta ICAC. Fecha de efectos contables en un proceso de fusión entre sociedades de un grupo (BOICAC N°102/2015 Consulta 2). (Comisión Contabilidad-Fiscalidad)
- La nova normativa comptable dels ens públics locals (Josep Viñas-Comissió Comptabilitat Pública)
- Tancament Comptable i fiscal per a les pimes - Revisió febrer 2016 (Manuel Rejón)
- Projecte de modificació del PGC PIMES i del PGC de 2007, de les Normes de Formulació de Comptes Consolidats de 2010 i del PGC d'entitats sense finalitats lucratives de 2011 (Comissió comptabilitat ACCID-CEC)
- Mejoras a introducir en la cuenta de pérdidas y ganancias (Subcomisión 2ª)
- Comentarios a la nueva ley del impuesto sobre sociedades y al proyecto de reglamento del impuesto sobre sociedades (Com. Comptabilitat i Fiscalitat)

- Anàlisi canvis règim econòmic de la nova Llei de Cooperatives de Catalunya (Com. Cooperatives)
- El despacho de nueva generación (Oriol López Villena)
- Aspectes clau del perfil emprenedor global (Ferran Lemus)
- Principales novedades de la Ley de Sociedades de Capital (Departamento Técnico del Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya)
- Cierre contable fiscal para las Pymes (Manuel Rejón)
- La factura electrónica: una realidad de las administraciones (Comisión OSI-comisión conjunta CEC-ACCID)
- La fase final de migración a SEPA (Pere Brachfield)
- Efectos contables de la Ley de apoyo a los emprendedores (Ley 14/2013 de 27 de septiembre) (Anselm Constans)
- Impuesto sobre el valor añadido. Criterios de caja: Aspectos relevantes y contabilización (Gemma Palet y José Manuel Lizanda)
- El control presupuestario en las empresas editoriales (Nati Sánchez Aznar)
- El cuadro de mando: soporte de sistema de indicadores (Luis Muñiz)
- Capital humano: un intangible relevante durante la crisis (Joan Anton Ros Guasch)
- El ABC del Credit Manager (Joan Anton Ros Guasch)
- El nuevo impuesto sobre sociedades (Comisión Relaciones Contabilidad-Fiscalidad)
- Nuevas tablas de amortización (Jordi Baqués)

Per a consultar els documents relacionats [clica aquí](#)

DOCUMENTS DE RECERCA

- Tesi de Màster (TM). Guia per a l'elaboració (Daniel Ferrer i Marc Oliveras)
- Com redactar un cas (Jordi Carrillo)
- Treball Final de Grau (TFG). Guia per a l'elaboració (Daniel Ferrer)
- Perspectives de la ciutadania de la RS corporativa de les empreses a Catalunya (F.Marimon i M.Alonso)
- Anàlisi de les relacions indirectes i les variables d'entorn en la cadena de valor del Quadre de Comandament Integral (Josep Llach Pagès)
- Detecting Accounting Fraud – The Case of Let's Gowex SA (Elena Helbig)
- Un altre finançament per a les empreses Cooperatives (Montserrat Sagarra)
- El método de estudio de casos en la investigación empírica en contabilidad (Maria J.Masanet Llodrà)
- Associació de Comptables de Catalunya (1924-1940) (Marc Amat)

- Análisis de las modificaciones estatutarias para adaptar el régimen de reembolso del capital social a las normas contables de las Cooperativas (Yolanda Montegut, Joan Josep González, Joseba Polanco y Ramon Bastida)
- Investigación en contabilidad en Cataluña: Diagnóstico de la situación actual y perspectivas (Soledad Moya, Diego Prior y Gonzalo Rodríguez)
- Efectes econòmics de la primera aplicació de les normes Comptables de les Cooperatives adaptades a la NIC 32 i la CINIIF 2 (Ramon Bastida i Lluís Carreras)
- Los indicadores no financieros como herramienta para la gestión de la empresa: análisis empírico en PYMES (Jordi Perramon)
- Efectos de la aplicación de las NIIF en el coste de capital de las empresas españolas (David Castillo Merino, Carlota Menéndez Plans y Neus Orgaz Guerrero)
- Análisis de la inversión empresarial catalana en China (Ana Beatriz Hernández)
- Indicadores de responsabilidad social de las organizaciones del ámbito de trabajo (Montserrat Llobet Abizanda)
- Percepciones de las cooperativas catalanas auditadas sobre el proceso de implementación de la NIC 32 en el capital social (Comisión Contabilidad de las Cooperativas)
- Aplicación de herramientas de la contabilidad de gestión en la administración local (Josep Viñas y Pilar Curós)
- Grado de Implantación del USALI en el sector hotelero de Cataluña (Lucia Clara Banchieri y Fernando Campa)
- El Impacto de la transición al nuevo PGC de las grandes empresas catalanas (M.Àngels Fitó, Francesc Gómez, Soledad Moya)
- El grado de implantación del CMI en las empresas catalanas (Lucía Clara Banchieri y Fernando Campa)

Per a consultar els documents relacionats [clicka aquí](#)

Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció
Edifici Col·legi d'Economistes de Catalunya 4a. Planta, Barcelona
Tel. 93 416 16 04 extensió 2019
info@accid.org
www.accid.org
[@AssociacioACCID](#)